

Motion till riksdagen 2025/26:2748

av **Mathias Tegnér m.fl. (S)**

Om en reglering av snabblånemarknaden

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera ett system med sociala lån och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa kraven vid kreditprövning för alla snabblån och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ångerrätt vid ingående av snabblån och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en bred översyn av snabblånemarknaden i syfte att stärka konsumentskyddet och förhindra ockerliknande villkor och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Snabblånemarknaden har under lång tid präglats av oseriösa aktörer, orimligt höga räntor och bristande konsumentskydd. Motionen pekar på en av vår tids största skuldfällor: snabblån med höga räntor och avgifter som drabbar människor i utsatta situationer.

Flera av dem som tar snabblån gör det inte av bristande betalningsvilja, utan för att hantera en akut kris, arbetslöshet, skilsmässa eller plötslig sjukdom. Lånen marknadsförs som snabba lösningar men leder ofta till en fördjupad ekonomisk problematik som kan ta år att återhämta sig från.

Finansinspektionen, Kronofogdemyndigheten och Konsumentverket har alla uttryckt stark oro över vart snabblånemarknaden är på väg. Privatpersoners skulder till Kronofogdemyndigheten uppgår nu till över 100 miljarder kronor. Enligt Kronofogdemyndigheten leder en alltför stor andel av snabblånen till inkassokrav och skulder hos Kronofogdemyndigheten. Det finns dessutom företag som både erbjuder snabblån och äger inkassobolag, vilket innebär att de tjänar dubbelt på människors skulder.

Skuldsättningen har också nått nya grupper. Särskilt oroande är utvecklingen bland unga kvinnor, där konsumtionsskulderna ökar snabbast. Jämfört med för tio år sedan har skuldsättningen för kvinnor mellan 18 och 25 år, enligt uppgift, nästan fördubblats. Detta visar att överskuldsättning är ett brett samhällsproblem som slår mot både etablerade grupper och unga människor på väg in i vuxenlivet.

Socialdemokraterna har under lång tid drivit på för att stärka konsumentskyddet. Bland annat infördes ett räntetak för högkostnadskrediter, samt ett kostnadstak som begränsar att avgifter och andra kostnader. Den senaste reformen innebar en skärpning av reglerna för kreditprövning och marknadsföring, så att kredit inte får vara förhandsvalt vid köp online och att reklamen för konsumentkrediter ska vara måttfull. I december 2024 föreslog vi dessutom införandet av karenstid och ångerrätt för snabblån, för att ge konsumenter möjlighet att ångra överilade beslut.

Trots dessa viktiga steg krävs mer. Räntenivåerna är fortfarande alltför höga, kreditprövningarna otillräckliga och det samhälleliga skyddet svagt. I Finland finns en modell med sociala lån som gör det möjligt för människor i ekonomisk utsatthet att få hjälp på rimliga villkor. Sverige bör ta intryck av detta.

Ett tryggare kreditsystem är nödvändigt för att motverka skuldfällor och skydda människor från långgivare som utnyttjar deras utsatthet. Den oreglerade snabblånemarknaden förstärker ekonomiska klyftor och bidrar till att människor i redan utsatta situationer hamnar i ännu större svårigheter. Det är hög tid att samhället tar tillbaka kontrollen över denna marknad och garanterar ett konsumentskydd värdigt ett välfärdssamhälle.

Mathias Tegnér (S)

Anna Vikström (S)

Markus Selin (S)

Azadeh Rojhan (S)